

ระบบสารสนเทศ และรูปแบบการสื่อสารของเกาหลีเหนือ

The Information System and Communication Patterns of North Korea

ปานฤกษ์ สารสมบัติ
Panurit Sarasombat

Article History

Received: July 26, 2018
Revised: October 17, 2018
Accepted: October 29, 2018

บทคัดย่อ

เกาหลีเหนือมีการพัฒนาระบบการสื่อสารอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยเมื่อเทียบกับดัชนีชี้วัดการพัฒนาสารสนเทศกับประเทศอื่นๆ พบว่า การพัฒนาด้านระบบอินเทอร์เน็ต อยู่ในอันดับที่ 227 ของโลก และมีสัดส่วนผู้ใช้บริการระบบสารสนเทศไร้สาย (เครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่) อยู่ในอันดับที่ 155 อย่างไรก็ดี เมื่อเทียบกับสถิติภายในประเทศ พบว่า มีอัตราการขยายตัวของผู้ใช้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สูงขึ้นถึงร้อยละ 102.5 คิดเป็นราว 2.4 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2557

สำหรับการสื่อสารภายในประเทศเกาหลีเหนือ มีลักษณะเป็นการควบคุมเบ็ดเสร็จโดยรัฐ ซึ่งรัฐทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมและเป็นเจ้าของกิจการสื่อสารมวลชนในประเทศทั้งหมด โดยสื่อมวลชนไร้อิสระและเสรีภาพในตนเอง ข่าวสารและข้อมูลต่างๆ ถูกกำกับและกลั่นกรองผ่านคณะกรรมการของรัฐ ในส่วนของการสื่อสารระหว่างประเทศ เมื่อจำแนกตามรูปแบบการสื่อสารในภาวะสันติและสงครามนั้น พบว่า มีการสื่อสาร 4 ใน 5 ระดับ และไม่เคยปรากฏรูปแบบการสื่อสารในระดับที่ 1 คือ ภาวะความสัมพันธ์สันติ แต่อย่างไรก็ดี ระบบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ส่งผลให้ระบบการสื่อสารมีการพัฒนาที่ล่าช้า แม้ว่าเกาหลีเหนือจะมีนโยบายพัฒนาเทคโนโลยี แต่เนื่องจากการควบคุมที่เข้มงวดของรัฐ เป็นเหตุให้เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ แล้ว มีระดับการพัฒนาเป็นลำดับท้ายๆ ของโลก

คำสำคัญ: เกาหลีเหนือ การสื่อสารการเมือง การสื่อสารในภาวะสันติและสงคราม
การพัฒนาสารสนเทศ

Abstract

The North Korea's development of information system and communications is in a relatively low level. Compared with other countries, the development of internet in North Korea was in the 227th ranking and the using of mobile telephony was in the 155th ranking. However, the statistic of

domestic mobile users dramatically increased to 102.5 percent, or 2.4 million users in 2014.

As for North Korea, the domestic communications still remain completely controlled by the government, and press autonomy and freedom of mass media are unavailable in the country. Moreover, the international communication of North Korea has not met the peaceful relations level of communication. All these factors are likely to be the cause of lagged development of information system in North Korea.

Keywords: North Korea, Political Communication, Communication in Peace and War, Information System Development

บทนำ

การสื่อสารเป็นกระบวนการรับและการถ่ายทอดข้อมูลหรือเนื้อหาสาระต่างๆ ที่บุคคลต้องการหรือเกี่ยวข้องกับจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลหนึ่ง รวมไปถึงจากองค์กรหนึ่งหรือประเทศหนึ่งไปยังองค์กรหรือประเทศเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจ ชักจูงใจ มุ่งให้ความรู้ ส่งผ่านข้อมูล หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ประสงค์ (Teerasorn, 2009) นอกจากนี้ การสื่อสารยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในแง่เศรษฐกิจและการพัฒนา โดยองค์การสหประชาชาติ (United Nation: UN) ได้กำหนดให้สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการติดต่อสื่อสาร เป็นหนึ่งในดัชนีชี้วัดการพัฒนาและคุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศต่างๆ โดยถือเป็นสิ่งสำคัญที่รัฐบาลแต่ละประเทศควรส่งเสริมและจัดหาให้ครอบคลุมประชาชนทุกระดับอย่างเหมาะสม (Economist Intelligence Unit, 2010)

นอกจากความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาแล้ว ในด้านการเมืองการปกครองนั้น ได้มีการกล่าวถึงความสำคัญของการสื่อสารในฐานะเครื่องมืออันทรงอำนาจ โดยถือว่าผู้ใดที่มีอำนาจในการครอบครองสื่อมวลชนจะสามารถชักจูงประชาชนผ่านการสื่อสารได้ แนวคิดนี้ได้มีการหยิบยกมาใช้และกล่าวอ้างโดยผู้นำทางความคิดที่ยิ่งใหญ่อย่าง Mao Tse-tung ที่ให้ความสำคัญกับการสื่อสาร ในฐานะเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับมวลชน ส่งเสริมความปรองดองกับคนในชาติ และช่วยให้มวลชนยอมรับทฤษฎีของพรรค ตลอดจนเอาชนะใจประชาชนได้สำเร็จ (Woradilok, 2002) ในขณะเดียวกัน นักคิดอย่าง Jürgen Habermas ได้นำเสนออำนาจของสื่อที่มีต่อประชาชน โดยอำนาจในการครอบครองสื่อถือเป็นอำนาจทางการสื่อสารรูปแบบหนึ่ง ที่สามารถผลักดันและครอบงำให้ประชาชนเชื่อในบางสิ่งบางอย่าง รวมไปถึงใช้ในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมได้อีกด้วย (Chantavanich, 2010)

ความสำคัญของการสื่อสารและอำนาจของสื่อดังกล่าว ยังได้ถูกเชื่อมโยงกับการสื่อสารการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร คุณค่า ทศนคติ ความคิดเห็น และเจตจำนงของบุคคล ประชาชน สถาบัน และรัฐที่มีต่อประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยได้มีการถือเอาการทูต การค้า การเจรจา และการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Utamachan, 2001) อย่างไรก็ดี ในทิศทางตรงข้ามกับการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดี ยังมีการสื่อสารอีกประเภทซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารระหว่างประเทศเช่นกัน แต่เป็นการสื่อสารที่เน้นความรุนแรง คุกคาม หรือการมุ่งร้ายต่ออารยประเทศอื่นๆ โดยการใช้การโจมตีด้วยวิธีการทางกายภาพ การใช้กำลัง ตลอดจนการขู่กรรโชก เช่น การใช้อาวุธ จรวด รถถัง ขีปนาวุธ การเคลื่อนกำลังพล หรือการโจรกรรมข้อมูล เป็นต้น

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี หรือเกาหลีเหนือ เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีรูปแบบการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารที่น่าสนใจ ซึ่งแม้จะเป็นฟากโลกสังคมนิยม แต่ก็มี ความพยายามในการพัฒนาระบบโทรคมนาคมสารสนเทศในประเทศที่มีพัฒนาการไม่ต่างจากโลกเสรีนิยมนัก รวมไปถึงมีรูปแบบการสื่อสารที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจากประเทศอื่นๆ ในโลก ทั้งการสื่อสารภายในประเทศที่มีการควบคุมและครอบงำอย่างสมบูรณ์โดยรัฐ และการสื่อสารตอบโต้กับนานาประเทศที่ส่งผลกระทบอย่างมากมาย จึงทำให้เกาหลีเหนือเป็นตัวอย่างที่พิเศษที่สุดในปัจจุบัน ที่เหมาะจะใช้ศึกษาเพื่ออธิบายรูปแบบการสื่อสารที่เฉพาะเจาะจงอันหาได้ยากยิ่งในยุคสมัยนี้

เกาหลีเหนือกับการสื่อสารภายในประเทศ

การสื่อสารคือเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่ง นับว่าเป็นหัวใจในการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจ องค์กรราชการ องค์กรทางการเมือง ภาคพลเมือง หรือแม้กระทั่งภาค-

การเมืองระหว่างประเทศ ก็ถือให้การสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญ ที่ช่วยให้การเคลื่อนไหวของหน่วยงานเป็นไปอย่างราบรื่น ดังนั้น ในการเคลื่อนไหวทางราชการ ทางธุรกิจ และการเคลื่อนไหวทางสังคมการเมืองจึงมีความปรารถนาที่เหมือนกัน คือ ต้องการมีสื่อไว้ในครอบครอง ซึ่งหมายถึง การมีเครื่องมือ หรือมีช่องทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ประชาสัมพันธ์ รวมไปถึงการโฆษณาชวนเชื่อกับสาธารณชน (Somchirtsakul, 2006)

สำหรับการสื่อสารทางการเมืองนั้น จะเห็นได้ว่าการสื่อสารมวลชนมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อสังคมหลายประการ ตัวอย่างเช่น ผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคม การจัดระเบียบสังคม การขึ้นาทางการเมือง การปลุกฝังอุดมการณ์ การสื่อสารทางการเมือง กรรมสิทธิ์ในสารสนเทศทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และบทบาทของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งผลกระทบของการสื่อสารที่กระแสโลกาภิวัตน์ (Sotanasathien, 1998)

สื่อในเกาหลีเหนือเป็นสื่อที่ถูกครอบครองกิจการอย่างสมบูรณ์โดยรัฐ โดยสื่อทุกๆ ช่องทางล้วนอยู่ในการควบคุมและดูแลของรัฐ ดังนั้น อำนาจในการนำเสนอข้อมูล และวาทกรรมต่างๆ จึงมาจากรัฐบาลโดยตรง อีกทั้งด้วยความที่ประเทศมีระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ แบบลัทธิบูชาผู้นำ ทำให้รูปแบบสารต่างๆ ที่แพร่หลายในเกาหลีเหนือมีความแตกต่างจากประเทศส่วนใหญ่ในโลก โดยรูปแบบสารมักถ่ายทอดออกมาโดยเน้นการสร้างเชื่อมั่นในตัวผู้นำ และการปลุกปั่นในอุดมการณ์ของชาติ (a message to persuade public's attitude, beliefs, and ideology) ซึ่งรูปแบบการสื่อสารที่เฉพาะเจาะจงนี้ มักแฝงด้วยการจงใจชักจูง และมีสัญลักษณ์ที่แฝงนัยยะทางอุดมการณ์การเมืองอยู่เสมอ ยกตัวอย่างเช่น การกระจายเสียงการแถลงการณ์ของผู้นำ หรือการแพร่ภาพรายการที่เกี่ยวกับอุดมการณ์ของลัทธิสตาลิน (Stalinism) เป็นต้น

รูปแบบและเนื้อหาของสื่อข้างต้น สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีเข็มฉีดยา หรือทฤษฎีการสื่อสารจังหวะเดียว (Hypodermic needle theory: one-step flow theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีการสื่อสารมวลชนที่เกิดขึ้นในระยะแรกที่เชื่อในพลังอำนาจอันมหาศาลของสื่อที่มีต่อผู้รับโดยตรง ทฤษฎีนี้ได้นำกรอบความคิดมาจากทฤษฎีสั่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus-Response theory: S-R theory) ของสำนักพฤติกรรมนิยม (behaviorism) โดยสื่อมวลชนเปรียบได้กับสิ่งเร้าภายนอกที่สามารถกระตุ้นให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองแบบต่างๆ ได้

นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายรูปแบบของการสื่อสารประเภทนี้ว่า เป็นการสื่อสารที่องค์กรหรือผู้ส่งสารมีอำนาจและบทบาทสำคัญที่สุด (high power and authority) เพราะสามารถกำหนดเนื้อหาของสารและส่งสารไปยังผู้รับ โดยสามารถคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นได้ คล้ายกับหมอที่ฉีดยารักษาผู้ป่วย สารที่ส่งไปจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้รับได้โดยตรงอย่างกว้างขวาง และให้ผลทันทีต่อฝ่ายผู้รับสารที่เป็นคนจำนวนมาก โดยจะมีปฏิกิริยาหรือพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามที่ผู้ส่งสารต้องการ โดยผู้รับสารไม่มีอำนาจควบคุมผู้ส่งสารได้เลย ทฤษฎีนี้จึงถือว่า ผู้ที่ครอบครองและเข้าถึงสื่อ เป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดสถานการณ์ในสังคม ซึ่งสามารถใช้สื่อมวลชนทำให้เกิดผลตามที่ตนเองต้องการได้ตามปรารถนา (Chirasopone, 2011; Kaewthep, 2011)

ทฤษฎีเข็มฉีดยามีอิทธิพลมากในสังคมประเทศเผด็จการ ซึ่งมักมีการยกตัวอย่างของรูปแบบการสื่อสารของทฤษฎีนี้ โดยใช้ตัวอย่างในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ซึ่งผู้นำประเทศได้นำการสื่อสารมาใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อ (propaganda) ผ่านสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ และวิทยุกระจายเสียง เพื่อปลุกเร้าให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ความเชื่อ และการกระทำในช่วงสงคราม ทั้งนี้ เมื่อนำมาอธิบายปรากฏการณ์การสื่อสารในประเทศเกาหลีเหนือที่รัฐมีอำนาจสูงสุดนั้น จะสามารถอธิบายและเชื่อมโยงกับสื่อที่มีอยู่ได้ ดังนี้

สื่อสิ่งพิมพ์ (print media) ในเกาหลีเหนือมีสื่อสิ่งพิมพ์ที่สำคัญ คือ หนังสือพิมพ์ มีหน้าที่ในการให้ข้อมูลและข่าวความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่ผ่านการกลั่นกรองจากรัฐแล้ว เป็นเหตุให้ในเกาหลีเหนือไม่ปรากฏหนังสือพิมพ์ของภาคเอกชน และหนังสือพิมพ์ต่างประเทศแต่อย่างใด จะมีเพียงหนังสือพิมพ์ของทางรัฐ 5 ฉบับ ที่ดำเนินการเผยแพร่และจัดพิมพ์โดยสำนักข่าว Korean Central News Agency (KCNA) ของรัฐบาล โดยตีพิมพ์เป็นภาษาเกาหลีจำนวน 4 ฉบับ คือ (1) Rodong Sinmun (Labour Daily) (2) Joson Inmingun (Korean People's Army Daily) (3) Minju Choson (Democratic Korea) และ (4) Rodongja Sinmun (Workers' Newspaper) ส่วนหนังสือพิมพ์ฉบับภาษาอังกฤษอย่าง The Pyongyang Times ตีพิมพ์และเผยแพร่เฉพาะในกรุงเปียงยางเท่านั้น โดยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือข่าวคราวในต่างประเทศจะได้รับการตีพิมพ์เพียงปีละหนึ่งครั้งในช่วงปีใหม่ โดยสำนักข่าว KCNA และมีเนื้อหาแทรกอยู่ในฉบับที่เรียกว่า New Year Editorial

ทั้งนี้ หนังสือพิมพ์นับเป็นหนึ่งในสื่อหลักของประชาชนเกาหลีเหนือ โดยมียอดรวมผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประมาณ 1.5 ล้านคน (Savada, 1993) จากจำนวนประชากรทั้งหมด 25,248,140 คน (Central Intelligence Agency (CIA), 2018)

นอกจากนี้ ยังมีสื่อสิ่งพิมพ์อีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ คือ ตำราทางการศึกษาต่างๆ ซึ่งถ่ายทอดแนวคิดของ สตาลิน และสอตนเทรกแนวคิด Juche (อุดมการณ์หลักของชาติ ซึ่งอดีตประธานาธิบดี Kim Jong-suk ได้บัญญัติขึ้นเมื่อ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2498 ประกอบด้วยหลักการสำคัญทั้ง 3 คือ เอกราชทางการเมืองอย่างแท้จริง การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ และการป้องกันประเทศด้วยตนเอง) ไว้ในวิชาต่างๆ เป็นการแสดงให้เห็นถึงการชี้นำทิศทางและปลูกฝังอุดมการณ์ทางสังคมผ่านตำรา ในฐานะของเครื่องมือในการสื่อสารอีกอย่างหนึ่ง

สื่อแพร่ภาพและกระจายเสียง (broadcast media) เป็นสื่อสำคัญที่ทางรัฐบาลเกาหลีเหนือใช้เพื่อกระจายข้อมูลข่าวสาร รวมไปถึงเผยแพร่สารจากผู้นำและประกาศต่างๆ อยู่เสมอ และนับว่ามีสัดส่วนการเข้าถึงสูงที่สุดเมื่อเทียบกับสื่อประเภทอื่นๆ สื่อประเภทนี้ประกอบด้วย โทรทัศน์และวิทยุ ซึ่งควบคุมเนื้อหาและความเหมาะสมโดยคณะกรรมการวิทยุและโทรทัศน์แห่งเกาหลี (Radio and Television Committee of the DPRK) โดยในส่วนของสื่อโทรทัศน์ ประกอบไปด้วย ช่องในการแพร่ภาพและกระจายเสียงรวม 4 สถานี ได้แก่ (1) Korean Central TV (2) Mansudae Television (เกี่ยวกับวัฒนธรรม แพร่ภาพในเขตกรุงเปียงยาง เท่านั้น) (3) Korean Educational and Cultural Network และ (4) Kaesong Television ทั้งนี้ พรรคแรงงานเกาหลี (Worker's Party of Korea: WPK) ทำการกำกับดูแลสถานี Korean Central Broadcasting Station (KCTV) ส่วนที่เหลือทำการดูแลและควบคุมโดย Voice of Korean ของรัฐบาล ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารภายในประเทศ และยังมีหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาคมโลกผ่านช่องทางเว็บไซต์ <http://www.vok.rep.kp/> และ <http://www.kcna.kp/> ที่มีการแปลเป็นภาษาอื่นๆ ถึง 8 ภาษา (CIA, 2018) โดยสัดส่วนของประชาชนที่เข้าถึงสื่อวิทยุมีเพียงร้อยละ 10 (ประมาณ 2.5 ล้านคน) ของประชากรทั้งหมด ส่วนสื่อโทรทัศน์มีประชาชนเข้าถึงประมาณร้อยละ 30 (ประมาณ 7.5 ล้านคน) จากจำนวนประชากรทั่วประเทศ (Savada, 1993)

สื่อนอกบ้าน (out of home media) เป็นสื่อรูปแบบหนึ่งซึ่งมีให้เห็นในทั่วไปในประเทศเกาหลีเหนือ โดยมีอยู่ในรูปแบบของโปสเตอร์ ภาพวาด และแผ่นประชาสัมพันธ์

ขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตาม รูปแบบของสื่อชนิดนี้มีความแตกต่างกับประเทศอื่นๆ อย่างชัดเจน คือ มักไม่ค่อยปรากฏรูปถ่ายจริงของบุคคลหรือสถานที่ต่างๆ แต่จะนำเสนอเป็นรูปวาดของผู้นำ ประชาชน สัญลักษณ์ และข้อความที่แสดงถึงอุดมการณ์ในชาติที่เป็นอุดมการณ์แบบสังคมนิยมเท่านั้น (Lafforgue, 2012)

นอกจากนี้ สื่อใหม่อย่างสื่ออินทราเน็ต (intranet) ก็มีการบรรจุเนื้อหาที่ขึ้นำให้ประชาชนยึดมั่นในอุดมการณ์เช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการบรรจุเนื้อหาด้านการเมืองลงไปในเครือข่าย ตลอดจนการควบคุมข่าวสารโดยการเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางข่าวในเครือข่าย Kwangmyong ที่เป็นของรัฐอย่างเบ็ดเสร็จ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากข้อมูลของผู้ที่เข้าถึงอินทราเน็ตแล้ว พบว่า มีจำนวนเพียงหนึ่งแสนคน โดยประมาณ (Boynton, 2011) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักศึกษา นักวิชาการ หรือประชาชนที่มีฐานะค่อนข้างดีในเกาหลีเหนือเท่านั้น ทั้งนี้ การรายงานของ Internet World Stats (2017) พบว่า ในความเป็นจริงแล้ว มีจำนวนผู้ใช้งานอินทราเน็ตในเกาหลีเหนือเพียง 14,000 คน และมีอัตราการขยายตัวเพียงร้อยละ 0.1 เท่านั้น ทำให้สื่อนี้มีใช้สื่อหลักในการสื่อสารของรัฐบาลและประชาชนภายในประเทศ

จากรูปแบบการควบคุมสื่อของรัฐข้างต้น สอดคล้องกับผลการชี้วัดความเสรีของสื่อมวลชน (press freedom index) ประจำปี ค.ศ. 2017 ที่จัดทำโดยองค์กรนานาชาติด้านการสื่อสารอย่าง Reporters Without Borders (2017) และ Freedom House (2017) ซึ่งจัดอันดับให้ประเทศเกาหลีเหนือในอันดับสุดท้ายของโลก โดยมีดัชนีเสรีภาพของสื่อเท่ากับ 84.98 และ 98 คะแนน (ค่ายิ่งสูงยิ่งมีเสรีภาพต่ำ) ตลอดจนมีสัดส่วนของประชาชนที่สามารถเข้าถึงสื่อที่ต่ำเป็นอันดับท้ายๆ ของโลก และปราศจากเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลภายนอกอย่างสิ้นเชิง (“North Korea’s tightly...”, 2011)

การพัฒนาจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม

ประเทศเกาหลีเหนือ เป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศในโลกที่ยังคงใช้ระบอบการปกครองแบบรัฐคอมมิวนิสต์ ภายใต้การปกครองโดยพรรคคอมมิวนิสต์ ที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศ องค์กรต่างชาติหลายแห่งอธิบายเกาหลีเหนือว่า เป็นรัฐเผด็จการลัทธิสตาลินเบ็ดเสร็จ โดยมีลัทธิบูชาบุคคล (cult of personality) (ลัทธิบูชาผู้นำหรือการถือเอาผู้นำประเทศเป็นที่สุด) เป็นรากฐานในการปกครองและพัฒนาประเทศ (Lafforgue, 2012)

แม้ว่าจะเป็นหนึ่งในประเทศที่มีบันทึกสิทธิมนุษยชนต่ำที่สุดในโลก แต่อย่างไรก็ดี รัฐบาลเกาหลีเหนือได้ให้อิสระแก่ประชาชน รัฐวิสาหกิจ และบริษัทต่างๆ มากขึ้น โดยให้โอกาสในการเลือกประกอบอาชีพ การบริหารจัดการ และการจัดทำข้อตกลงการค้า ดังจะเห็นได้จากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเพิ่มอีกกว่า 300 แห่ง เพื่อรองรับการขยายตัวของการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบเศรษฐกิจการตลาด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ยังรวมไปถึงการจัดเตรียมเครือข่ายโทรคมนาคมเคลื่อนที่ในประเทศ เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารและรองรับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคตอีกด้วย (The Economist, 2008)

ในแง่ของการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการโทรคมนาคมเพื่อการสื่อสารนั้น เริ่มต้นเมื่อ นาย Kim Jong-il อดีตผู้นำประเทศรุ่นที่ 2 ได้ประกาศให้ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของการปฏิวัติทางเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงเริ่มดำเนินนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา โดยผู้นำเกาหลีเหนือประกาศอุดมการณ์ของประเทศว่า “ประเทศที่เข้มแข็งและมั่งคั่ง” ตามคำขวัญ “ชาติเกรียงไกรและรุ่งเรือง (Kangsong Taeguk - 강성대국)” ที่มุ่งเน้นการสร้างชาติที่ตั้งอยู่บนเสาหลักสำคัญ 3 ประการ คือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อุดมการณ์ (ทางการเมืองและสังคม) และการทหาร (Demick, 2009)

การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของเกาหลีเหนือ เริ่มชัดเจนขึ้นในเดือนเมษายน ปี พ.ศ. 2549 โดยสภาประชาชนสูงสุด (Supreme People's Assembly: SPA) ได้มีมติให้การพัฒนาเศรษฐกิจ และการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นพันธกิจที่สำคัญและเร่งด่วน โดยกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของชาติ ที่จะต้องเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงและอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ (software) เพื่อเพิ่มความสามารถในการผลิตและเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาตนเองได้ ตามหลัก Juche

ในปีถัดมา การประชุมสภาประชาชนสูงสุด เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2550 ได้มีการพิจารณาภารกิจสำคัญที่มุ่งเน้นการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยยึดหลักการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี รวมไปถึงเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่เร่งด่วน (ปัญหาการขาดแคลนอาหารและสินค้าอุปโภคบริโภค) ซึ่งทำให้ภาวะภายในประเทศมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ทั้งนี้ บทบาทของสตรีก็มีการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน ทำให้สตรีเกาหลีเหนือมีบทบาทในการหารายได้เลี้ยงครอบครัวเพิ่มขึ้น และทำงานต่างๆ มากขึ้นอีกด้วย

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา เพื่อดำเนินการตามแผนภารกิจในปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน และการพัฒนาด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้รัฐบาลเกาหลีเหนือทำการขยายสาธารณูปโภคด้านการโทรคมนาคมสื่อสารอย่างเครือข่ายใยแก้วนำแสง (fiber-optic network) และสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ (mobile-cellular) โดยในปี พ.ศ. 2551 ได้มีการขยายเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่มากขึ้น โดยขยายเครือข่ายกระจายออกไปนอกกรุงเปียงยางเพื่อให้ครอบคลุมมณฑลอื่นๆ ทั้งยังมีการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงคลื่นความถี่สัญญาณจาก GSM (Global System for Mobile Communications) เป็น WCDMA (Wideband Code Division Multiple Access) และนำเทคโนโลยี 3G เข้ามาใช้ในประเทศด้วย โดยการขยายโครงข่ายครั้งนี้อยู่ภายใต้การดำเนินการของ Cheo Technology ซึ่งเป็นการร่วมทุนระหว่างกระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคมเกาหลีเหนือ กับบริษัท Orascom Telecom Holding ของอียิปต์ ภายใต้ชื่อเครือข่าย Koryolink (North Korea Tech, 2011) ซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงทางด้านโทรคมนาคมทำให้ตัวเลขของผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของเกาหลีเหนือเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด โดยในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2553 มีการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 102.5 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่ 1 ที่มีจำนวนผู้ใช้ประมาณ 125,661 คน เป็น 301,199 คน ส่งผลให้ในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวนผู้ใช้งานมากถึง 1,180,000 คน เป็นอันดับที่ 155 จาก 219 ประเทศ (CIA, 2013) โดยในปี พ.ศ. 2557 พบว่า มีผู้ใช้งานประมาณ 2.4 ล้านคน (North Korea Tech, 2014)

การพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างหนึ่งที่น่าสนใจ คือ สื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า เครือข่าย Kwangmyong ซึ่งเป็นรัฐสวัสดิการอย่างหนึ่งที่ประชาชนทั่วไปสามารถใช้งานได้ ผ่านทางการเชื่อมต่อกับสายโทรศัพท์ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีความเร็วสูงสุดอยู่ที่ 2.5 Gbit/s โดยมีการให้บริการสำคัญต่างๆ (Fisher, 2015; Lankov, 2007) ดังต่อไปนี้

- (1) ข้อมูลและความรู้ต่างๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม และความรู้ในสาขาวิชาอื่นๆ
- (2) ข่าวสารภายในประเทศ
- (3) บริการจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)
- (4) ฐานข้อมูลวิจัยทางวิทยาศาสตร์ สำหรับมหาวิทยาลัย นักศึกษา นักวิชาการ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ฐานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และฐานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์การแพทย์

(5) เว็บไซต์สำหรับหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานท้องถิ่น สถาบันวัฒนธรรม สถาบันการศึกษา รวมไปถึงภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ อย่าง Koryo Air และ Koryolink

(6) บริการเว็บไซต์ที่ตรวจสอบแล้ว (ส่วนใหญ่เป็นเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาการและองค์ความรู้ต่างๆ) เป็นการให้บริการเว็บไซต์ภายนอกเครือข่าย ที่ได้รับการตรวจสอบจากรัฐแล้ว โดยเว็บไซต์เหล่านั้นจะถูกดาวน์โหลดฐานข้อมูลของเครือข่าย Kwangmyong

(7) ห้องสมุดออนไลน์ (electronic library)

(8) ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) เช่น ร้านค้าออนไลน์ Chollima

ทั้งนี้ ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการไหลออกของข้อมูลอันเป็นความลับ ตลอดจนป้องกันข้อมูลที่อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง ทำให้ระบบเครือข่าย Kwangmyong นี้เป็นเครือข่ายรูปแบบพิเศษ (แบบปิด) ที่ใช้เชื่อมโยงและถ่ายโอนข้อมูลภายในประเทศเท่านั้น (Lintner, 2007) อย่างไรก็ตาม เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตของเกาหลีเหนือสามารถเชื่อมต่อสู่เครือข่ายอื่นๆ ของโลกได้ แต่ด้วยข้อบังคับด้านความมั่นคง ทำให้ผู้ที่สามารถเชื่อมต่อไปยังเครือข่ายภายนอกประเทศมีจำนวนน้อยมาก เนื่องจากต้องได้รับการอนุญาตเป็นกรณีพิเศษจากทางการในการเชื่อมต่อก่อน และการเชื่อมโยงนั้นต้องเป็นการเชื่อมโยงเพื่อวัตถุประสงค์ของรัฐบาลและประเทศเท่านั้น เป็นเหตุให้ปัจจุบันมีเพียงองค์กรของรัฐ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และบุคคลระดับสูงเท่านั้น ที่สามารถเชื่อมต่อกับโลกไซเบอร์ภายนอกได้ ทำให้ผลการจัดอันดับด้านอินเทอร์เน็ตของเกาหลีเหนือในปี พ.ศ. 2555 อยู่ในอันดับที่ 227 จาก 233 ประเทศทั่วโลก (CIA, 2013) นับว่ามีสัดส่วนการเข้าถึงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในระดับต่ำและมีการขยายตัวเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ

การโต้ตอบกับประชาคมโลก

เป็นที่ทราบกันดีว่าเกาหลีเหนือเป็นประเทศที่มีท่าทีขัดแย้งต่อมหาอำนาจใหญ่ของโลกอย่างสหรัฐอเมริกา และยังคงมีกรณีพิพาทอย่างต่อเนื่องกับประเทศใกล้เคียงอย่างเกาหลีใต้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (เกาหลีเหนือ) จึงเป็นอีกประเทศหนึ่งที่สามารถใช้เป็นตัวอย่างในการอธิบายรูปแบบการสื่อสารระหว่างประเทศในภาวะสันติและสงครามในปัจจุบันได้ดีที่สุด โดยมีการสื่อสารตอบโต้ระหว่างประเทศคู่กรณีหลัก คือ เกาหลีใต้และประเทศผู้ให้การสนับสนุนเกาหลีใต้ (พันธมิตรทางทหารและการทูต) อย่าง สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น โดยรูปแบบการสื่อสารระหว่างประเทศในภาวะดังกล่าวนี้อาจสามารถ

อธิบายได้ด้วยแบบจำลองที่เรียกว่า The spectrum of communication in peace and war ที่เสนอโดย Frederick (1993)

The spectrum of communication in peace and war หรือที่เรียกว่า การจัดเรียงระดับการสื่อสารในภาวะสันติและสงคราม เป็นการอธิบายรูปแบบของการสื่อสารที่เชื่อมโยงกับระดับความรุนแรงทางการเมืองโดยแบ่ง 5 ขั้นไล่เรียงกันตั้งแต่ภาวะปกติ จนกระทั่งเกิดความตึงเครียดและสิ้นสุดที่การทำสงคราม โดยระดับของการสื่อสารในแต่ละขั้นนั้น มีลักษณะแตกต่างกัน (Utamachan, 2001) ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 คือ การสื่อสารระหว่างประเทศในภาวะความสัมพันธ์สันติ (peaceful relations) รูปแบบของการสื่อสารในภาวะนี้ จะมีการไหลของข้อมูลข่าวสารอย่างปกติ มีการติดต่อสื่อสารและโทรคมนาคมระหว่างกันอย่างราบรื่น

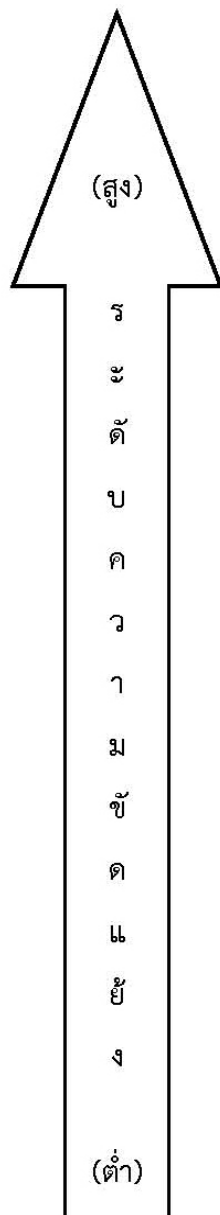
ขั้นที่ 2 คือ การสื่อสารในภาวะที่มีสถานการณ์ทะเลาะเบาะแว้งระหองระแหงต่อกัน (contentious relations) เป็นสภาวะที่อยู่ต่ำกว่าภาวะสันติ รูปแบบของการสื่อสารมีการแลกเปลี่ยนข้อตกลงร่วมกัน การเจรจาทางการทูต การโต้เถียง การวิพากษ์การกระทำของอีกฝ่าย การทำสงครามประชิดตัว รวมไปถึงมีการหยิบบกคำพูดและวิวาทะมาเป็นประเด็นของความบาดหมางระหว่างกัน

ขั้นที่ 3 คือ การสื่อสารในภาวะที่มีความสัมพันธ์ตึงเครียดต่อกันในระดับต่ำ (low intensity conflict) การสื่อสารจะออกมาในรูปของการบิดเบือนข่าวสาร การทำโฆษณาชวนเชื่อ การสื่อสารเพื่อลดความน่าเชื่อถือ การสื่อสารเพื่อการจารกรรม (การโจรกรรมข้อมูล) การสื่อสารเพื่อบ่อนทำลายฝ่ายตรงข้าม รุนแรงไปจนถึงการสื่อสารเพื่อรุกรานอีกฝ่ายหนึ่งด้วยการใช้สื่อมวลชนอย่างวิหฤศและโทรทัศน์

ขั้นที่ 4 คือ การสื่อสารในภาวะที่มีความขัดแย้งค่อนข้างรุนแรง (medium intensity conflict) ซึ่งหากเกินเลยจากขั้นนี้ ก็จะถึงขั้นปะทะกันทางทหาร รูปแบบการสื่อสารในสภาวะนี้จะเป็นการสื่อสารที่มุ่งการก่อการร้าย การข่มขู่ และการสื่อสารเพื่อปฏิบัติโค่นล้มอำนาจ

ขั้นที่ 5 การสื่อสารในภาวะที่มีความตึงเครียดถึงขีดสุด (high intensity conflict) หรือการสื่อสารในภาวะสงคราม (in war) ในขั้นนี้จะใช้การสื่อสารทางการทหารเป็นหลัก มีการป้องกันข้อมูลระหว่างกัน ที่สำคัญคือมีการใช้อาวุธสงคราม หรือการเคลื่อนกำลังพล ซึ่งจะนำไปสู่การรบทุกชนิดจนถึงขั้นการใช้อาวุธนิวเคลียร์

ทั้งนี้ รายละเอียดของการสื่อสารแต่ละระดับมีความสัมพันธ์กับระดับความขัดแย้ง ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

- **ขั้นที่ 5 การสื่อสารในภาวะสงคราม**
เทคโนโลยีการสื่อสารทางทหาร (military technology)
การเคลื่อนกำลังทหาร (military moving)
การใช้อำนาจทางทหาร (military force)
- **ขั้นที่ 4 การสื่อสารในภาวะที่มีความขัดแย้งค่อนข้างรุนแรง**
การสื่อสารเพื่อก่อการร้าย (communication for terrorism)
การสื่อสารเพื่อปฏิวัติ (communication for revolution)
การสื่อสารด้วยการข่มขู่ (threatening)
- **ขั้นที่ 3 การสื่อสารในภาวะตึงเครียดระดับต่ำ**
การทูตสาธารณะ (public diplomacy)
การโฆษณาชวนเชื่อ (propaganda)
การบิดเบือนข้อมูล (disinformation)
การสื่อสารเพื่อการจารกรรม (espionage)
การสื่อสารเพื่อบ่อนทำลาย (development-sabotage communication)
การรุกรานด้วยการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ (electronic penetration)
- **ขั้นที่ 2 การสื่อสารในภาวะที่มีการโต้เถียงกัน**
การเจรจาทางการทูต (diplomacy)
การทำข้อตกลงร่วมกัน (international negotiation)
การชี้ประเด็นความขัดแย้ง (the language of international conflict)
สงครามประชามติ (public opinion and the outbreak of war)
การตอบโต้ผ่านสื่อ (media as actors in conflict)
- **ขั้นที่ 1 การสื่อสารในภาวะสันติ**
การไหลของข่าวสาร (news flow)
การโทรคมนาคมทางดาวเทียม (satellite communication)
การไหลของข้อมูลข้ามพรมแดน (transborder data flow)
การกระจายภาพและเสียงระหว่างประเทศ (international broadcasting)
การติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ (international organizing communication)

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการสื่อสารในภาวะสันติและสงคราม

ที่มา: ประยุกต์จาก Frederick (1993); Utamachan (2001)

เมื่อพิจารณาบริบททางการเมืองระหว่างประเทศของเกาหลีเหนือ และนำมาจัดเรียงผ่านแนวคิดระดับการสื่อสารในภาวะสันติและสงครามแล้ว จะพบว่า เกาหลีเหนือมีการ

สื่อสารทางการเมืองระหว่างประเทศมากถึง 4 ใน 5 ระดับ ซึ่งเมื่อทำการจัดเรียงตามลำดับขั้นแล้ว สามารถแสดงข้อมูลรูปแบบของการสื่อสารได้ดังนี้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 รูปแบบการสื่อสารทางการเมืองระหว่างประเทศของเกาหลีเหนือ จำแนกตามระดับความสัมพันธ์ทางการเมือง (รวบรวมเฉพาะเหตุการณ์ที่สำคัญในช่วง 60 ปีที่ผ่านมา โดยทำการศึกษาย้อนหลังจากปี พ.ศ. 2560)

ระดับความรุนแรงทาง การเมืองระหว่างประเทศ	รูปแบบการสื่อสารของเกาหลีเหนือ	
	วัน/เดือน/ปี	ลักษณะของการสื่อสาร ณ ขณะนั้น
ระดับ 1 ภาวะสันติ	-	-
ระดับ 2 ภาวะขัดแย้ง/ ระหองระแหง	2534	- เข้าร่วมกับสหประชาชาติ (United Nation: UN) - เปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ Rajin-Sonbong Free Trade Zone (FTZ) ใกล้พรมแดนจีนและรัสเซีย เพื่อเป็นเขตผ่อนผันให้กับนักลงทุนต่างชาติผ่านเข้าออก โดยไม่ต้องขอรับการตรวจลงตรา มีการลดภาษีศุลกากร และมีสิ่งจูงใจอื่นๆ เพื่อดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุน
	2537	- การเจรจา 2 ฝ่ายระหว่างเกาหลีเหนือและสหรัฐอเมริกา
	2538	- ขอรับความช่วยเหลือจากประชาคมโลกและสหประชาชาติ
	2540	- ประกาศนโยบายปรองดองระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้
	2541	- เปิดให้บริษัท Hyundai ของเกาหลีใต้เข้าไปลงทุนโดยการนำนักท่องเที่ยวเข้าชมบริเวณเทือกเขา Kumgang
	2543	- ประชุมสุดยอดผู้นำเกาหลีเหนือ-เกาหลีใต้ - ข้อตกลงร่วมในโครงการนิคมอุตสาหกรรมแคซอง (Kaeseong Industrial Complex: KIC) กับเกาหลีใต้
	2545	- ประกาศให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่โครงการ Kumgang
	2 ส.ค. 2545	- ปฏิรูประบบเศรษฐกิจเพื่อปรับตัวเข้าสู่ระบบตลาดโลก
ระดับ 3 ภาวะตึงเครียดระดับต่ำ	2496	- ลงนามในข้อตกลงสงบศึกชั่วคราว (ยุติการสู้รบกับเกาหลีใต้ แต่ยังไม่มีการลงนามสนธิสัญญาสันติภาพ)
	ม.ค. 2546	- ถอนตัวจากการลงนามรับรองสนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ (Non-Proliferation Treaty: NPT)
	เม.ย. 2546	- การเจรจาร่วมกัน 3 ฝ่าย (trilateral talks) เกาหลีเหนือ สหรัฐอเมริกา และจีน
	2546 - 2548	- การเจรจาร่วม 6 ฝ่าย (six-party talks) ได้แก่ เกาหลีเหนือ สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ รัสเซีย จีน และญี่ปุ่น (การเจรจาร่วม 6 ฝ่าย ทั้ง 5 ครั้ง ไม่ประสบผล เป็นเหตุให้ไม่สามารถบรรลุข้อตกลงในการยุติการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์)
ระดับ 4 ภาวะตึงเครียด ค่อนข้างรุนแรง	9 ต.ค. 2549	- เกาหลีเหนือทดสอบอาวุธนิวเคลียร์ครั้งที่ 1
	2551	- ตัดการติดต่อสายโทรศัพท์กับเกาหลีใต้ครั้งที่ 1
	25 พ.ค. 2552	- ทดสอบอาวุธนิวเคลียร์ครั้งที่ 2
	2553	- ตัดการติดต่อสายโทรศัพท์กับเกาหลีใต้ครั้งที่ 2
	12 ธ.ค. 2555	- ปล่อยดาวเทียม Kwangmyongsong-3 Unit 2 ขึ้นสู่วงโคจร
	24 ม.ค. 2556	- แถลงการณ์ข่มขู่ว่า มีความมุ่งมั่นที่จะพุ่งเป้าขีปนาวุธไปที่สหรัฐอเมริกา โดยคำแถลงได้เรียกสหรัฐอเมริกาว่า “ศัตรูคู่อาฆาตของประชาชนเกาหลี”
	2 ก.พ. 2556	- เผยแพร่คลิปจำลองเหตุการณ์ นครใหญ่แห่งหนึ่งของสหรัฐกำลังลุกเป็นไฟ จากการถูกโจมตีด้วยขีปนาวุธ
	12 ก.พ. 2556	- ทดลองอาวุธนิวเคลียร์ครั้งที่ 3
	15 ก.พ. 2556	- แจ้งจีนว่าจะดำเนินการทดลองนิวเคลียร์ต่อหนึ่งหรือสองครั้งในปี พ.ศ. 2556
	30 มี.ค. 2556	- ประกาศสงครามกับประเทศเกาหลีใต้และพันธมิตร

ตารางที่ 1 รูปแบบการสื่อสารทางการเมืองระหว่างประเทศของเกาหลีเหนือ จำแนกตามระดับความสัมพันธ์ทางการเมือง (รวบรวมเฉพาะเหตุการณ์ที่สำคัญในช่วง 60 ปีที่ผ่านมา โดยทำการศึกษาย้อนหลังจากปี พ.ศ. 2560) (ต่อ)

ระดับความรุนแรงทาง การเมืองระหว่างประเทศ	รูปแบบการสื่อสารของเกาหลีเหนือ	
	วัน/เดือน/ปี	ลักษณะของการสื่อสาร ณ ขณะนั้น
ระดับ 4 ภาวะตึงเครียด ค่อนข้างรุนแรง	2 เม.ย. 2556	- เดินเครื่องเตาปฏิกรณ์นิวเคลียร์เพื่อจุดมุ่งหมายทางสงคราม
	8 เม.ย. 2556	- ส่งทหารปิดเขตอุตสาหกรรมแคซอง (Kaeseong) และถอนคนงานออกมา
	11 เม.ย. 2556	- กำหนดพิภพเป้าหมายขีปนาวุธพิสัยไกล ไปยังฮาวาย เกาะกวม เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น
	16 เม.ย. 2556	- ประกาศเคลื่อนกำลังพลโจมตีโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า
		* ญี่ปุ่นเคลื่อนแท่นยิงขีปนาวุธแพทริออต (patriot missile) เพื่อสกัดกั้นขีปนาวุธพิสัยไกล ** สหรัฐอเมริกาเคลื่อนกองเรือไปประจำน่านน้ำในคาบสมุทรเกาหลี และท่าเรือ Pearl Harbor ในฮาวาย และเกาะกวม
	9 ต.ค. 2559	- เดินเครื่องเตาปฏิกรณ์นิวเคลียร์เพื่อจุดมุ่งหมายทางสงคราม
	6 ม.ค. 2559	- ทดลองระเบิดไฮโดรเจนเพื่อการสงครามสำเร็จครั้งแรก ซึ่งมีานุภาพรุนแรงกว่าระเบิดปรมาณู ซึ่งการทดสอบในครั้งนั้นทำให้เกิดแรงสั่นสะเทือนขนาด 5.1
ระดับ 5 ภาวะสงคราม	9 ก.ย. 2559	- เกาหลีเหนืออ้างว่าประสบความสำเร็จในการทดลองหัวรบนิวเคลียร์ที่เล็กพอจะติดตั้งบนขีปนาวุธ ซึ่งการทดสอบในครั้งนั้นทำให้เกิดแรงสั่นสะเทือนขนาด 5.3
	3 ก.ย. 2560	- เกาหลีเหนือประกาศความสำเร็จในการทดสอบระเบิดไฮโดรเจน โดยประกาศว่าการทดสอบระเบิดนิวเคลียร์ที่สามารถนำไปติดตั้งบนขีปนาวุธพิสัยไกลข้ามทวีปนั้น “ประสบความสำเร็จอย่างสมบูรณ์แบบ”
		* เกาหลีใต้ข้อมยิงขีปนาวุธพิสัยไกลตอบโต้เกาหลีเหนือ (4 กันยายน 2560) ** สหรัฐอเมริกาเตรียมใช้แผนปิดล้อม และสั่งประจำการระบบป้องกันขีปนาวุธ THAAD *** คณะมนตรีความมั่นคงฯ แห่งสหประชาชาติ ประชุมฉุกเฉิน

ที่มา: CIA (2013; 2018); Lafforgue (2012); “Live: North Korea...” (2017)

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการสื่อสารของเกาหลีเหนือที่มีต่อประชาคมโลก โดยเฉพาะประเทศคู่กรณีอย่างเกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกา ซึ่งเมื่อพิจารณาในระยะ 60 ปีที่ผ่านมา จะพบว่า เกาหลีเหนือไม่มีรูปแบบการสื่อสารในภาวะสันติปรารถนาให้เห็น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเมื่อทำข้อตกลงกับเกาหลีใต้ในปี พ.ศ. 2496 นั้น เป็นเพียงการทำข้อตกลงยุติการสู้รบกับเกาหลีใต้ชั่วคราว มิใช่การลงนามสนธิสัญญาสันติภาพ ทำให้สถานะของทั้ง 2 ประเทศยังคงถือว่าอยู่ในสงครามอยู่

ในปี พ.ศ. 2534 จะพบว่า เกาหลีเหนือมีรูปแบบการสื่อสารที่อยู่ในระดับที่ 2 โดยมีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหประชาชาติ มีการเปิดการเจรจาทางการทูตร่วมกับประเทศต่างๆ และมีการดำเนินนโยบายปรองดองระหว่างประเทศ คู่กรณีอย่างเกาหลีใต้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้ขณะนั้นเกาหลีเหนือจะมีท่าทีที่ผ่อนปรนมากขึ้น แต่ยังไม่เปิดให้มีการแพร่สัญญาณวิทยุโทรทัศน์ข้ามประเทศจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างเกาหลีใต้ หรืออนุญาตให้มีการเคลื่อนของ

ข้อมูลข่าวสารจากภายนอกประเทศเข้ามาในประเทศแต่อย่างใด (Demick, 2009)

ในปี พ.ศ. 2546 สถานการณ์ระหว่างประเทศของเกาหลีเหนือกับประชาคมโลกมีท่าทีรุนแรงขึ้น เนื่องจากเกาหลีเหนือไม่พอใจกับการกระทำของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเกาหลีเหนืออ้างว่าสหรัฐอเมริกาสละมติข้อตกลงด้านการพัฒนาอาวุธ ทำให้เกาหลีเหนือทำการสื่อสารที่มีรูปแบบอยู่ในระดับที่ 3 คือ ทำการประกาศถอนตัวจากการลงนามรับรองสนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ (Non-Proliferation Treaty: NPT) ที่ลงนามร่วมกับ 189 ประเทศ และประกาศว่าจะดำเนินการทดลองอาวุธนิวเคลียร์อย่างเปิดเผย ทั้งนี้ มีความพยายามในการใช้วิธีการทูตสาธารณะอย่างการเจรจาร่วมกัน 6 ฝ่าย เพื่อต่อรองกับเกาหลีเหนือ แต่การเจรจาดังนั้นล้มเหลว (Lafforgue, 2012)

การสื่อสารทวีความรุนแรงขึ้นเป็นระดับที่ 4 ในปี พ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2553 ที่เกาหลีเหนือเริ่มดำเนินการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ จนกระทั่งในปลายปี พ.ศ. 2555 เกาหลีเหนือ

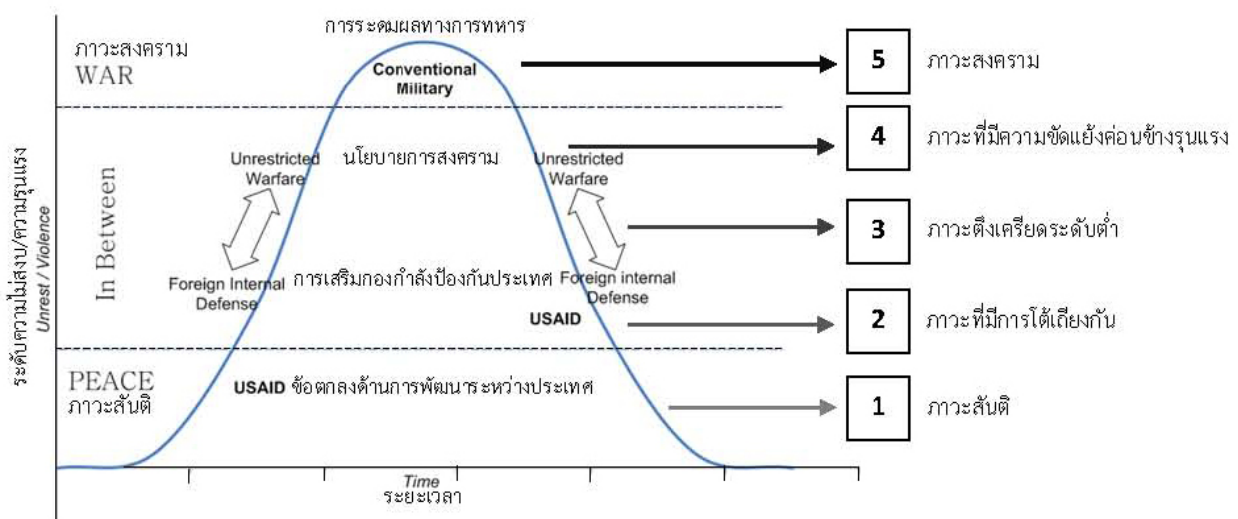
ได้ดำเนินการส่งดาวเทียมขึ้นสู่วงโคจร สร้างความไม่พอใจให้แก่สหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก โดยสหรัฐอเมริกาอ้างว่าการส่งดาวเทียมครั้งนี้ เป็นการส่งดาวเทียมขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายทางการทหาร และมีเจตนามุ่งร้ายต่อประชาคมโลก อย่างไรก็ตาม การเกาหลีเหนือให้การปฏิเสธว่าเป็นเพียงดาวเทียมทางการสื่อสารและสำรวจทรัพยากรเท่านั้น (CIA, 2013)

มกราคม พ.ศ. 2556 ด้วยการนำของนาย Kim Jong-un ผู้นำคนใหม่ เกาหลีเหนือประกาศเป็นศัตรูอย่างแข็งกร้าวกับสหรัฐอเมริกา และมีท่าทีไม่พอใจอย่างมากในการประกาศการซ้อมรบร่วมกันระหว่างเกาหลีใต้และสหรัฐอเมริกา ถัดมาในเดือนกุมภาพันธ์ ได้มีการแพร่ภาพข่มขู่การโจมตีสหรัฐอเมริกาด้วยขีปนาวุธ รวมไปถึงดำเนินการทดลองขีปนาวุธนิวเคลียร์ครั้งที่ 3 พร้อมแจ้งต่อทางการจีนว่าจะทำการทดลองขีปนาวุธอีก 2-3 ครั้งในปีนี้ ซึ่งจีนมีท่าทีไม่เห็นด้วย และออกแถลงการณ์ว่าจะหยุดการสนับสนุนเกาหลีเหนือ ในขณะเดียวกันสหประชาชาติก็ได้ประกาศคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ และมีการออกแถลงการณ์ต่อต้านเกาหลีเหนืออย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการออกแถลงการณ์ต่อต้านจากพันธมิตรอย่างจีน และประเทศคู่กรณีอย่างญี่ปุ่น นอกจากนี้ สถานการณ์ทวีความตึงเครียดมากขึ้นเนื่องจากการซ้อมรบร่วมของสหรัฐอเมริกาและเกาหลีใต้ เป็นเหตุให้เกาหลีเหนือประกาศตัดสัมพันธ์กับเกาหลีใต้ด้วยการตัดสายโทรศัพท์ และห้ามคนงานเกาหลีใต้เข้ามายัง

เขตนิคมอุตสาหกรรมร่วมแคช็อง (Kaesong Industrial Complex: KIC) จนกระทั่งวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2556 รัฐบาลเกาหลีเหนือภายใต้การนำของนาย Kim Jong-un ได้ประกาศสงครามกับเกาหลีใต้อย่างเป็นทางการ (CIA, 2018)

ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2556 รัฐบาลเกาหลีเหนือได้มีการสื่อสารในระดับสูงสุด โดยการสื่อสารผ่านทางกำลังทหารและอาวุธ โดยเริ่มต้นเดินเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณู เขต Yongbyon เพื่อการทหาร รวมไปถึงการเลี้ยงขีปนาวุธพิสัยไกลไปยังฐานทัพของสหรัฐอเมริกาที่ฮาวายและเกาะกวม ตลอดจนถึงพิถีพิถันไปที่เกาหลีใต้และญี่ปุ่น ทั้งนี้ ในช่วงปี พ.ศ. 2559-2560 สถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลีมีความรุนแรงมากขึ้น โดยในขณะนั้นมีการทดลองอาวุธนิวเคลียร์อย่างต่อเนื่องถึง 2 ครั้ง และในการทดลองครั้งที่ 6 (9 กันยายน พ.ศ. 2559) เกาหลีเหนืออ้างว่าประสบความสำเร็จในการติดตั้งระเบิดไฮโดรเจนบนขีปนาวุธข้ามทวีปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว (“Live North Korea...”, 2017)

อย่างไรก็ตาม Armstrong (2008) ได้อธิบายถึงแนวโน้มของรูปแบบของการสื่อสารนี้ว่า หากความสัมพันธ์ระหว่างกันมีแนวโน้มลุกลามขึ้น จนกลายเป็นการทำสงครามระหว่างกันแล้วนั้น เมื่อถึงจุดหนึ่งที่เวลาและสถานการณ์บรรจบกัน รูปแบบของการสื่อสารจะมีการผ่อนคลายลง การอธิบายภาวะการสื่อสารนี้ ได้ถูกอธิบายด้วยแบบจำลองรูประฆังคว่ำ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แนวโน้มรูปแบบระดับการสื่อสารในภาวะสันติและสงคราม
ที่มา: Armstrong (2008)

เมื่อพิจารณาจากแนวคิดของ Armstrong (2008) และบันทึกประวัติศาสตร์ของสงครามต่างๆ ในอดีต ผู้เขียนเห็นว่า สาเหตุที่ทำให้การสื่อสารในภาวะสงครามผ่อนคลายลง

มีสาเหตุหลักๆ อยู่ 2 ประการ คือ การที่สงครามนั้นสิ้นสุดลง โดยมีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดยอมแพ้ และการเยียวยาทางการทูตที่ทำให้ทั้งสองฝ่ายบรรลุข้อตกลงสงบศึกระหว่างกัน

ซึ่งไม่ว่าจะสิ้นสุดด้วยรูปแบบใด รูปแบบการสื่อสารก็จะไ้ระดับลงตามสถานการณ์เหล่านั้น โดยไม่อาจจะก้าวกระโดดข้ามขั้นจากรุนแรงที่สุดไปเบาที่สุดได้ทันที

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากการสื่อสารในช่วง 60 ปีที่ผ่านมาของเกาหลีเหนือต่อประชาคมโลกนี้ มีแนวโน้มสอดคล้องใกล้เคียงกับยุคสงครามเย็น และสงครามเวียดนามในอดีต ที่มีทั้งการใช้วาทกรรมโต้ตอบกันของข้อความคิดทั้งสองด้านในยุคสงครามเย็น และการเคลื่อนกำลังพลในสงครามเวียดนาม อย่างไรก็ตาม มีผู้วิเคราะห์ว่ารูปแบบการสื่อสารของเกาหลีเหนืออาจเป็นเพียงการข่มขู่ในระดับที่ 4 เท่านั้น เนื่องจากยังไม่มี การเคลื่อนกำลังพลทางการทหารจนถึงขั้นปะทะกัน แต่ทั้งนี้ผู้เขียนเห็นว่าการเดินเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณู และการเดินเข้าชิปปาเวอพิสัยไกล อีกทั้งการตอบโต้โดยการสื่อสารทางการทหารด้วยเคลื่อนกำลังพลของสหรัฐอเมริกา และการเคลื่อนทัพยิงชิปปาเวอของญี่ปุ่นนั้น นับเป็นการสื่อสารทางการทหารที่สอดคล้องกับทฤษฎีที่ Frederick (1993) กล่าวไว้ ซึ่งไม่ได้ระบุว่าการสื่อสารในระดับสูงสุดนี้จำเป็นต้องมีการปะทะกันแต่อย่างใด

ทั้งนี้ แม้ว่าเกาหลีเหนือมักจะใช้การสื่อสารตอบโต้กับประชาคมโลกในเชิงคุกคามอยู่เสมอ แต่ในขณะหนึ่งก็ปรากฏรูปแบบการสื่อสารที่น่าสนใจ คือ การพยายามใช้กลยุทธ์การสื่อสารในลักษณะ soft power ตอบโต้กับประชาคมโลก ผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่าง Twitter (@uriminzok-บัญชียังมีการใช้งานอยู่) Youtube (ชื่อบัญชี 붉은별 TV: The Red Star TV และ Uriminzokkiri) Facebook (ถูกระงับบัญชีโดย Facebook) และเว็บไซต์ทางการของสำนักข่าว Uriminzokkiri ที่ควบคุมเบ็ดเสร็จโดยรัฐบาล ในการเผยแพร่ข้อความและข่าวสารสู่ผู้รับสารภายนอก ซึ่งมีลักษณะเป็นการต่อรองเชิงวาทกรรมถึงชนเชื้อเพื่อปรับแก้ภาพลักษณ์เชิงลบของประเทศ โดยมุ่งเน้นเนื้อหาของสารในเรื่องการพัฒนานวัตกรรมภายในประเทศ วิถีชีวิตที่สงบสุขและเรียบง่าย ตลอดจนมีการผลิตเนื้อหาของสารในเชิงการตกเป็นเป้าหมายของประชาคมโลก (ในลักษณะผู้ถูกระทำ) (North Korea Tech, 2010)

บทสรุป

ในขณะที่สายตาประชาคมโลกมองเกาหลีเหนือเป็นภัยคุกคามของโลก และพยายามหาวิธีการตอบโต้อยู่ก็ตาม แต่ผู้เขียนเห็นว่า การตอบโต้จนทำให้สงครามสิ้นสุดโดยมีฝ่ายหนึ่งยอมแพ้นั้น อาจหมายความว่าต้องมีผู้ใดหรือฝ่ายใดได้รับการสูญเสียหรือบอบช้ำจากสงคราม ซึ่งก็มีปรากฏให้เห็นอยู่ทั้งในอดีตและปัจจุบัน การใช้กลไกทางการ

สื่อสาร และพยายามเจรจาทำความเข้าใจกันและกัน จึงน่าจะเป็นวิธีที่ช่วยบรรเทาความขัดแย้ง และลดผลกระทบที่อาจเกิดกับผู้บริสุทธิ์ได้ในสถานการณ์เช่นนี้

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาจากบริบทปัจจุบันของเกาหลีเหนือ จะพบว่า เกาหลีเหนือมีท่าทีผ่อนปรนและเริ่มมีการเจรจาทันทีกับประเทศคู่กรณีหลักอย่างเกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Armstrong (2008) ที่ชี้ให้เห็นว่า เมื่อเกิดการสื่อสารในภาวะรุนแรงที่สุด (ระดับที่ 5 ภาวะสงคราม) รูปแบบการสื่อสารจะค่อยๆ ลดระดับความรุนแรงลงมา จนกระทั่งเกิดการเจรจาทันทีร่วมกันและกลายเป็นการสื่อสารในภาวะสันติได้ จากแนวคิดดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงกับเหตุการณ์สำคัญในช่วง ปี พ.ศ. 2561 ที่แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการสื่อสารของเกาหลีเหนือต่อคู่กรณีมีท่าทีเป็นมิตรและต้องการยุติข้อพิพาทกับประเทศต่างๆ รวมไปถึงการพยายามสื่อสารต่อประชาคมโลกว่า เกาหลีเหนือไม่ได้เป็นภัยคุกคามต่อผู้อื่นอีกต่อไป และพร้อมที่จะบรรลุข้อตกลงเชิงสันติกับประชาคมโลกด้วยความจริงใจ โดยแสดงให้เห็นในภาพเหตุการณ์สำคัญๆ เช่น การพบปะและการข้ามพรมแดนระหว่างนาย Kim Jong-un ผู้นำเกาหลีเหนือ และนาย Moon Jae-in ประธานาธิบดีเกาหลีใต้ (27 เมษายน พ.ศ. 2561) การจับมือและสวมกอดกันระหว่างผู้นำเกาหลีทั้งสอง การลงนามในปฏิญญา Panmunjom เพื่อสันติภาพ ความรุ่งเรือง และการรวมชาติบนคาบสมุทรเกาหลี (Panmunjom Declaration for Peace, Prosperity and Unification on the Korean Peninsula) การพบปะระหว่างประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาและผู้นำเกาหลีเหนือที่สิงคโปร์ (12 มิถุนายน พ.ศ. 2561) ตลอดจนขบวนพาเหรดร่วมของนักกีฬาเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ ภายใต้ชื่อและธง Korea (COR) ในพิธีเปิดเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 18 (18 สิงหาคม พ.ศ. 2561) จากสถานการณ์ในตัวอย่างนี้ ชี้ให้เห็นถึงรูปแบบการสื่อสารในระดับที่ 2 ซึ่งเข้าใกล้กับการสื่อสารในระดับที่ 1 หรือภาวะสันติ ของ Frederick (1993)

ความล่าช้าในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ข้อจำกัดในการเข้าถึงสื่อและข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการไร้เสรีภาพของสื่อมวลชน อาจไม่ใช่เรื่องที่ดีนักสำหรับประชาชน แต่อย่างไรก็ดี ท่าทีของรัฐบาลและผู้นำเกาหลีเหนือที่มีต่อกระบวนการทางสันติภาพในปัจจุบัน อาจช่วยให้กระบวนการเข้าถึงสื่อและเสรีภาพของประชาชนในประเทศมีแนวโน้มที่ดีขึ้น เมื่อทิศทางการติดต่อสื่อสารและการเจรจาทันทีกับคู่กรณีและประชาคมโลกมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ผู้เขียนเชื่อว่ารูปแบบการสื่อสารกับโลกภายนอกดังกล่าวจะช่วยส่งเสริม

ให้รูปแบบการสื่อสารภายในของเกาหลีเหนือพัฒนาไปในเชิงบวก การตัดสินใจลดความตึงเครียดและพยายามติดต่อสื่อสารกับประชาคมโลกของเกาหลีเหนือครั้งนี้ อาจช่วยให้ประชาชนได้มีโอกาสเปิดทัศนะสุโลกภายนอก ตลอดจนอาจปรับเปลี่ยนรูปแบบการควบคุมภายในที่ให้อิสระแก่ประชาชนมากขึ้น แม้จะไม่อิสระเท่าฝั่งประเทศเสรีนิยม แต่ผู้เขียนเชื่อว่าในอนาคตประชาชนเกาหลีเหนือน่าจะมีโอกาสในการเข้าถึงสื่อได้ใกล้เคียงกับรูปแบบการสื่อสารภายในประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน

การเข้าใจความแตกต่างของชาติอื่น ไม่ว่าจะเป็นด้านใดด้านหนึ่งก็ดี ช่วยให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันได้ดีขึ้น ซึ่งความแตกต่างในการศึกษาค้นคว้าได้เป็นการเปรียบเทียบเพื่อชี้ส่วนดีส่วนเสียในโลกแห่งสังคมนิยมแต่อย่างใด แต่เป็นการมุ่งแยกแยะเพื่อเรียนรู้และเทียบเคียงบนพื้นฐานในการเคารพความต่างทางความคิดและอุดมการณ์เป็นสำคัญ เพื่อจะได้เข้าใจที่ลักษณะเฉพาะเจาะจงของโลกอีกซีกหนึ่ง ด้วยความเชื่ออย่างเปี่ยมล้นว่า หากเราไม่พยายามเข้าใจกันและกันอย่างถ่องแท้ เรายังมีอาจสื่อสารเพื่ออยู่ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและสันติสุข

References

- Armstrong, M. (2008). The spectrum of war and peace and the role of public diplomacy. Retrieved April 10, 2018, from <http://mountainrunner.us/2008/11/spectrum/#.UW5eSRdTDKe>
- Boynton, R. S. (2011). North Korea's digital underground. Retrieved April 25, 2018, from <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2011/04/north-koreas-digitalunderground/308414/>
- Central Intelligence Agency (CIA). (2013). Korea, North: The world fact book. Retrieved April 20, 2018, from https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/print_kn.html
- Central Intelligence Agency (CIA). (2018). Korea, North: Communications. Retrieved March 16, 2018, from <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/kn.html>
- Chantavanich, S. (2010). *Thritsadi sangkhomwit thayā* (Phim khang thi 3) [Sociology theory (3rd ed.)]. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Chirasopone, P. (2011). Thritsadi kieokap phon chāk kāsūsān mūanchon [Media effects theory: The effect of mass media]. In B. Suteetorn (Ed.), *Pramān sārā chut wichā phalit pranyānithēsāt læ thritsadi kāsūsān nūai thi pāet - siphā* (Phim khang thi 4) [Philosophy of communication arts and communication theory unit 8-15 (4th ed.)] (pp. 190-223). Bangkok: The Office of the University Press Sukhothai Open University.
- Demick, B. (2009). *Nothing to envy: Ordinary lives in North Korea*. New York, NY: Spiegel & Grau.
- Economist Intelligence Unit. (2010). *Digital economy ranking 2010 beyond e-readiness*. New York, NY: The Economist.
- Fisher, M. (2015). Yes, North Korea has the internet. Here's what it looks like. Retrieved March 16, 2018, from <https://www.vox.com/2014/12/22/7435625/north-korea-internet>
- Frederick, H. (1993). *Global communication and international relations*. Belmont, CA: Wadsworth.

- Freedom House. (2017). *Freedom of the press 2017*. Washington, DC: Freedom House.
- Internet World Stats. (2017). North Korea. Retrieved September 27, 2018, from <https://www.internetworldstats.com/asia/kp.htm>
- Kaewthep, K. (2011). Nāēokhit khōng thritsādī wiphāk yuk mai [Contemporary critical theory]. In B. Suteetorn (Ed.), *Pramūan sāra chut wichā phalit pranyānithēsāt læ thritsādī kānsūsān nūai thī nung - chēt* (Phim khrang thī 4) [Philosophy of communication arts and communication theory unit 1-7 (4th ed.)] (pp. 337-360). Bangkok: The Office of the University Press Sukhothai Thammathirat Open University.
- Lafforgue, E. (2012). *North Korea*. Palo Alto, CA: Fotopedia.
- Lankov, A. (2007). Surfing net in North Korea. Retrieved March 16, 2018, from www.koreatimes.co.kr/www/news/opinion/2009/02/166_13540.html
- Lintner, B. (2007). Archive for the 'Kwangmyong computer network' category. Retrieved April 20, 2018, from <http://www.nkeonwatch.com/category/dprkorganizations/companies/korea-computer-center-kcc/kwangmyong-computer-network/>
- North Korea Tech. (2010). Pyongyang gets social. Retrieved March 15, 2018, from <https://www.northkoreatech.org/2010/09/05/pyongyang-gets-social/>
- North Korea Tech. (2011). 3G users to hit 1 million this year, says report. Retrieved April 20, 2018, from <https://www.northkoreatech.org/2011/02/04/3g-users-to-hit-1-million-this-year-says-report/>
- North Korea Tech. (2014). Koryolink subscriptions hit 2.4 million. Retrieved April 28, 2018, from <https://www.northkoreatech.org/2014/09/08/koryolink-subscriptions-hit-2-4-million/>
- North Korea's tightly controlled media. (2011, December 19). *BBC News*. Retrieved September 27, 2018, from <https://www.bbc.com/news/world-asia-pacific-16255126>
- Reporters Without Borders. (2017). 2017 World press freedom index. Retrieved March 16, 2018, from https://rsf.org/en/ranking_table
- Savada, A. M. (1993). *North Korea: A country study*. Washington, DC: Library of Congress.
- Somchirtsakul, S. (2006). Kānsūsān kap kār khōngam khwāmkhīt kōrānī suksā: Kōrānī wiphāk khōng sonthi thī mī tō kārthamngān khōng nāyok thaksin [Hegemony concept in communication: The case study of Sondhi with criticism of Thaksin's performance]. Retrieved March 16, 2018, from <http://www.gotoknow.org/posts/44438>
- Sotanasathien, S. (1998). *Kānsūsān kap kāmūang* [Communication and politics]. Bangkok: Prasitpan and Printing.
- Sot: Wikrit niukhlā kaolī nūa [Live: North Korea nuclear crisis]. (2017, September 4). *BBC News*. Retrieved April 20, 2018, from <https://www.bbc.com/thai/live/international-41149343>
- Teerasorn, S. (2009). *Kānsūsān thāngkān talāt* (Phim khrang thī 2) [Marketing communication (2nd ed.)]. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

The Economist. (2008). North Korea's new rich - How the other 0.0000001% live. Retrieved April 5, 2018, from http://www.economist.com/node/11465278?story_id=11465278

Utamachan, V. (2001). *Phonkrathop khōng sanyān witthayu læ thōrathat khām hromdāen rawāng Thai - Lāo* [The impacts of radio and television signals spilling over Thai-Laos borders]. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Woradilok, T. (2002). *Maochǎetung hōng tēnak patiwat* [Mao Tse-tung: The revolutionist]. Bangkok: Matichon.